

A les palpentes

ASSUM GUARDIOLA

A *Blat*, el lector no se sent mai segur. I aquest fet, al principi, desconcerta, cap a la meitat enganxa i, al final, enamora. És una novel·la breu però exigent. Una novel·la que no és fàcil però que atrapa. Una novel·la que no deixa indiferent i que provoca allò que haurien de provocar totes les novel·les: el gaudi estètic, per una banda, i la sensació que al lector li ha canviat alguna cosa en la seva percepció del món.

Josep Maria Pagès demostra ser un narrador valent, imprevisible i amb ofici. Construeix una història al voltant del mite de l'altre, del doble i de la persecució intangible d'allò que som. I se les heu amb dues històries que són, en definitiva, la mateixa: una, narrada en primera persona que es mou entre

el que és oníric, històric i inversemblant, i l'altra, focalitzada des del punt de vista d'en Tomàs, en què el lector pot sentir, aparentment, que trepitja més ferm. Aquesta línia narrativa d'en Tomàs té, en principi, un punt de partida més referencial i més argumental. Però això només és una aparença, perquè de seguida sembla com si es tenyís de l'alè de l'altra història, la del home que vol travessar la frontera amb els papers. És així com les dues històries corren de manera paral·lela i el lector té la sensació que ha entrat en un món únic narrat de manera única fins que arriba a la brutal imatge de l'última frase de la novel·la.

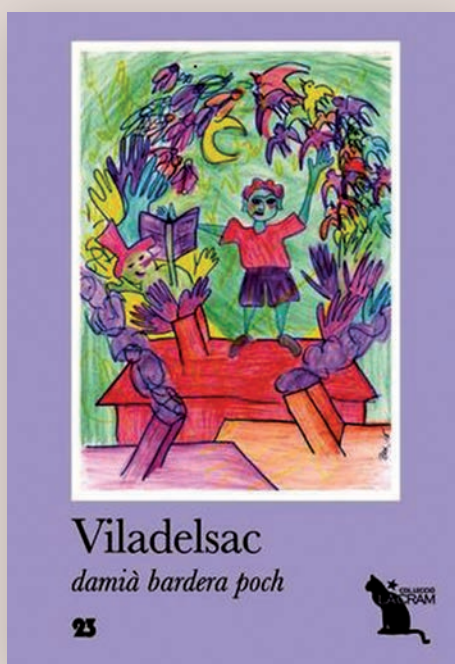
Blat és una novel·la poema, l'alè d'un somni. I quan et despertes d'aquest somni tens la sensació que t'ha deixat un tacte fugaç a la pell.

PAGÈS I ESCOLA, Josep Maria
Blat

Editorial Empúries
Gener 2016

130 p.

Veniu a l'altra banda

BARDERA POCH, Damià
Viladelsac

Editorial El Cep i la Nansa
(col·lecció LACRAM)
Vilanova i la Geltrú, 2015
141 p.

ADRIÀ PUJOL

Bardera ha estampat el seu nom en minúscula a les portades dels seus llibres. A la manera de *la mort*, quan signa les cartes a *As Intermècias da Morte* (José Saramago, 2005). Però amb *Viladelsac* es produeix un canvi. El títol incorpora el signe víctor en caixa alta. I el recull de contes s'ha convertit en novel·la.

El Bardera contista em tenia acostumat a una prosa eixuta i a unes quimeres diguem-ne previsibles. Tot i dotat per emular allò que Claude Gaignebet en va dir *Le folklore obscène des enfants* (1974), jo l'havia llegit amb un

Res no és allò que sembla

MARTÍ CORTADELLAS

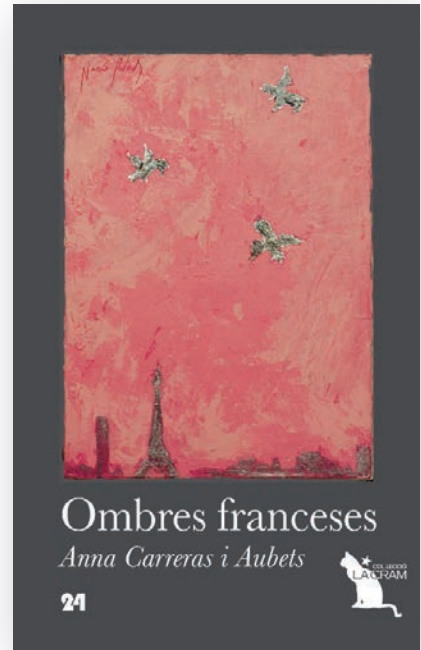
Juliete Lavelle és una estudiant d'art i literatura orientals de la Universitat de la Sorbona que presenta un conte que ha escrit per a uns premis de paradoxes lògiques. El començament és senzill i el lector de seguida es veu immers en una faula agradable perquè, sota el cel de París, la vida de Lavelle discorre entre converses intel·lectuals i paraules amoroses.

Hi ha, però, uns personatges secundaris discordants i que són precisament els que doten el relat de més força. Un professor de geni eixut que pateix una psoriasi desfermada; un poeta embrollaire que teoritza l'amor i converteix els versos en matemàtiques, i un psicoanalista estrany que s'erigeix com la veu telefònica que dona suport a la protagonista.

Tot flueix amb harmonia. El llenguatge és fresc i té un doble tall. Els diàlegs fan reflexionar el lector, més que per allò que es diu, per allò que es deixa de dir.

Els pensaments profunds es reveseixen amb els teixits d'una història que atrapa i que fa que les expectatives s'engrandixin després de cada pàgina. I la paràbola funciona fins que el lector es veu literalment precipitat al final.

Quan Carreras accelera el ritme de la narració, els esdeveniments s'endinsen per uns viaranys inesperats i poc creïbles. I després la novel·la s'acaba, de sobte. S'esvaeix com el ritme harmoniós, els personatges secundaris perden tota la força i el lector se sent enganyat perquè *Ombres franceses* tampoc no és allò que sembla.

CARRERAS, Anna
Ombres franceses

El Cep i la Nansa edicions
Vilanova i la Geltrú, 2016
114 p.

punt de desinterès. Ninots, tramoies i una crueltat gratuïta, a la manera del seu admirat Javier Tomeo. El trobava reiteratiu i de la passa curta. I li reconeixia un estil propi, però li retreia una mena de postureig, tants ossaris, tanta impietat, tanta apologia de les ortopèdies. Però amb *Viladelsac* he revisitat tota l'obra anterior, i he descobert que m'equivocava. Mentre els que com jo no li fèiem cas, Bardera passava hores a l'*atelier*. Muntava els artefactes, voltat de nines sense cap i d'autòmats de l'esgarripança. I no defallia, portador de la mort, sord i cellajunt.

Un nen barceloní arriba a *Viladelsac*. Per passar una temporada a casa dels avis de pagès. La seva mare gairebé l'hi abandona. El pare alcohòlic espera un fetge mentre es mor. I la novel·la se'ns serveix a partir d'una primera persona amoral, la del nen que va

ressenyant els amics, les trifulgues, els monstres i un món d'ensomni impúbber. Viladam..., perdó, *Viladelsac*, com els territoris dels tenebrosos contes de fades, és l'escenari macabre. El nen, que com tots els infants és un mediador entre vius i morts, entra en contacte amb el Mal i l'emula. Els secundaris són titelles, i les escenes les firmarien els millors cineastes costumistes. *Viladelsac* m'ha agradat força.

Néixer i créixer a Viladam (400 habitants) no deu ser fàcil. La violència estructural del grup petit ha deixat una marca en la sensibilitat barderiana: rudesia il·lustrada i distanciament primitiu. Amb els contes va posar en solfa els eixos principals de la seva narrativa: ironia, mort i admiració. Amb *Viladelsac* ha demostrat que el seu projecte literari no era un passatemps. Tant si dialoga amb Caterina Albert com si

discuteix amb Ventura Ametller, Bardera ha estat infectat pel verí de la vida *mise à nu*, però s'ha vacunat amb l'argot de les llegendes. Descriu la monstrositat que batega darrere de qualsevol conat de civilització. A *Viladelsac* hi ha *frames* (com a *The Shining*, 1980) que m'han deixat garratibat.

Finalment, *Viladelsac* ve flanquejat per uns dibuixos i per un pròleg del seu amic Eudald Espluga, amb qui Bardera va escriure l'assaig *Mediterràniament* (2013), una anàlisi meritòria però un pic superbiosa. Jo recomano que llegiu el llibre pel llibre. Perquè el pròleg desvetlla les eines i, oi que el millor dels contes tradicionals és que no incorporen xarxa de seguretat? Bardera ja té les brides i el fuet. I amb *Viladelsac* demostra que, des del pescant de la diligència de la mort, de moment no el guanya ningú. Ens interpel·la des de la barca de Caront.